הלכה · משנה תורה · מפרשים · כסף משנה · ספר קורבנות

כסף משנה על משנה תורה, הלכות מחוסרי כפרה

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

כסף משנה על משנה תורה, הלכות מחוסרי כפרה

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/כסף-משנה-על-משנה-תורה-הלכות-מחוסרי-כפרה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 4
הלכה ד 4
הלכה ה 4
הלכה ו 5
הלכה ז 5
הלכה ח 5
הלכה ט 6
הלכה י 6
הלכה יא 7
הלכה יב 7
הלכה יג 7
פרק ב 7
הלכה א 7
הלכה ב 7
הלכה ג 7
הלכה ה 7
הלכה ו 8
הלכה ז 8
הלכה ח 8
הלכה ט 8
הלכה יד 8
פרק ג 9
הלכה א 9
הלכה ב 9
הלכה ג 9
הלכה ד 9
הלכה ו 9
הלכה ז 10
פרק ד 10
הלכה א 10
הלכה ב 10
הלכה ג 13
פרק ה 13
הלכה א 13
הלכה ב 13
הלכה ג 13
הלכה ד 13
הלכה ה 13
הלכה ו 14
הלכה ז 14
הלכה ח 14
הלכה ט 14
הלכה י 14
הלכה יא 15

פרק א

הלכה א
ארבעה הם הנקראים מחוסרי כפרה וכו'. משנה רפ"ב דכריתות (דף ח':):

הלכה ב
גר שמל וטבל וכו'. שם.

ומ"ש הביא פרידה אחת בשחרית וכו'. ברייתא שם.

ומ"ש שקרבנו של גר עולת בהמה או שני בני יונה וכו'. גם זה ברייתא שם:

הלכה ג
הזב והזבה קרבן כל אחד מהם ב' תורים וכו'. מפורש בתורה:

הלכה ד
הזב והזבה והמצורע וכו'. מפורש בתורה פ' מצורע:

הלכה ה
היולדת אינה מביאה קרבנה ביום מ' לזכר וכו'. הכי משמע בקרא בפרשת כי תזריע דכתיב ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה וכו'.

ומ"ש ואם הביאה קרבנה תוך ימי מלאת לא יצאת. בסיפרא פרשת תזריע. וכתב הראב"ד זהו תימה גדול וכו'. ולדברי רבינו י"ל דשאני הכא דקפיד קרא ובמלאת ימי טהרה תביא ולא קודם.

ומ"ש אפילו הביאה על ולדות הראשונים בתוך ימי מלאת של ולד זה יצאת. יש לתמוה על זה דתניא בת"כ יכול לא תביא בתוך מלאת על ולדות הראשונים ת"ל תביא. וצ"ל שרבינו היה גורס בהפך יכול תביא בתוך מלאת על ולדות הראשונים ת"ל תביא כלומר דה"ל כאילו אומר קודם מלאת לא תביא כלל וכן איכא למשמע קצת ממאי דתניא בפ' בתרא דנזיר (דף ס"ד:) ובעל מ"ע כתב שפסק רבינו בהפך מההיא דסיפרא משום דההיא ר' יהודה הוא דסתם סיפרא ר"י ויחידאה הוא שהוא חולק על חכמים בפרק ארבעה מחוסרי כפרה (כריתות דף י') ברייתא דתני יולדת שוחטין וזורקין עליה ביום ארבעים לזכר וביום שמונים לנקבה והקשו ע"כ טמאה היא ואוקמוה כר"י דאמר ולד שני כמאן דליתיה דמי ופירש רש"י דמיירי בשני ולדות שילדה היום אחד ומחר אחד דיום אחד וארבעים לזה הוי יום ארבעים לזה והיתה ראויה להביא קרבנה על הראשון ולכך שוחטין עליה מוכח דלרבנן אינה ראויה להביא אפילו על הראשון כל שהיא בתוך מלאת של ולד שני:

עברו ימים אלו ולא הביאו כפרתן וכו': **וכל זמן שלא הביאו חטאתם וכו'**. בתורת כהנים סוף פרשת תזריע אחד לעולה ואחד לחטאת וכפר מלמד שהכפרה בחטאת וטהרה לאכול בזבחים אבל אין ראיה מכאן אלא למעט עולה דלא מעכב כפרה דדורון בעלמא היא אבל אשם שהוא מעכב כפרה מהי תיתי שאינו מעכב מלאכול בקדשים ובהדיא אמרינן בפרק האומר משקלי (דף כ"א) שחטאתו ואשמו מעכבים והכי משמע נמי בפרק תמיד נשחט (פסחים דף נ"ט) לכן נראה שמ"ש בספרי רבינו אבל העלה והאשם אינם מעכבים טעות סופר הוא וצריך למחוק תיבת והאשם:

כבר ביארנו במעשה הקרבנות פרק י"ד שכל מחוייבי קרבן אין מקריבין על ידם אלא מדעתם חוץ ממחוסרי כפרה וכו'. **ומה שכתב שהרי מביא אדם קרבן על בניו ובנותיו הקטנים וכו'**. בסוף נגעים (משנה י"ג) ואף על פי שלא שנינו שם קטנים אלא בניו ובנותיו סתם בפ' אין בין המודר (נדרים דף ל"ה:) גרסינן אמר רבי יוחנן הכל צריכים דעת חוץ ממחוסרי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים שנאמר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן:

הלכה ו

אי זו היא זבה וכו'. כך דרשו בתורת כהנים על ואשה כי תזוב זוב דמה ימים רבים.

ומה שכתב וכבר ביארנו בענין הנדה אימתי תהיה האשה זבה בדמים שתראה וכו'. בפרק [ששי] מהלכות איסורי ביאה:

כל מקום שאמרנו שהיא זבה וכו'. בסוף תמורה (דף ל"ד) שנינו חטאת העוף הבאה על הספק תשרף:

ושם ביארנו מה תלד האשה או מה תפיל וכו'. בפרק חמישי מהלכות איסורי ביאה:

הלכה ז

האשה שלא הוחזקה עוברה והפילה וכו'. משנה פ"ק דכריתות (ז':).

ומ"ש וכן שתי נשים שהפילו וכו'. שם במשנה. וכתב רבינו שלא הוחזקה מעוברת משום דאי הוחזקה מעוברת אין כאן ספק דנפל גמור הוא כמ"ש פרק [חמישי] מהלכות איסורי ביאה:

הלכה ח

אחת היולדת ואחת המפלת וכו' עד ואינה מביאה אלא קרבן אחד על הכל. משנה בפ"ב דכריתות [ט':] וכת"ק ודלא כר' יהודה:

הלכה ט

היולדת טומטום ואנדרוגינוס וכו'. כתב הר"א בנו שדעת רבינו פה שהמפלת לאור מ"א לזכר חייבת בקרבן כמו מפלת לאור פ"א לנקבה דהכי תניא בתוספתא דכריתות ודקשיא לך דלא משכחת יום מ' לעיבורה בהיתר לזכר אא"כ עבר מ"ז יום ובטומטום ואנדרוגינוס נ"ד יום וכי ברשיעי עסקינן, וי"ל שאפשר שיהיה הדבר בשגגה:

הלכה י

האשה שיש עליה ספק חמש לידות וכו' עד והשאר עליה חובה. משנה בפ"ק דכריתות (דף ח').

ומ"ש וכן הדין בזב. כתב הראב"ד היו עליה ה' לידות ודאות וכו' א"א הא דלא כהלכתא וכו'. ואני איני יודע אנה שנויה משנה אחרונה שהרי שנינו בסוף פ"ק דכריתות האשה שיש עליה ה' זיבות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ה' לידות ודאות וה' זיבות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים והשאר עליה חובה מעשה שעמדו קינים בירושלים בדינרי זהב אמר רשב"ג המעון הזה לא אלין הלילה עד שיעמדו בדינרין בסוף נכנס לב"ד ולימד האשה שיש עליה ה' לידות ודאות ה' זיבות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ועמדו קינים בו ביום ברבעתים. ופירש"י נכנס לב"ד ולימד אע"פ שהיקל על ד"ת עת לעשות לה' הוא שאלמלא לא ימצאו יחדלו מלהביא אפילו אחד ויאכלו קדשים בטומאת הגוף עכ"ל. והרי אין כאן משנה אחרונה שאף רשב"ג סובר שהשאר עליה חובה ומה שאמר ואין השאר עליה חובה הוראת שעה היתה כדי שלא יחדלו מלהביא כלל. ואולי הראב"ד היה מפרש שרשב"ג לא להוראת שעה בלבד אמרה אלא לדורות קבעה כדי שאם לעת"ל יתייקרו לא יבואו להמנע מלהביא כלל ולזה קורא משנה אחרונה ויש רשות ביד ב"ד לעקור דבר מה"ת בשב ואל תעשה כדאמרינן בפ' האשה רבה (יבמות דף צ'). ומ"ש ואולי יש הפרש בין משהה קרבנותיה מזידה למשהה אנוסה כלומר שאע"פ שרשב"ג תיקן לדורות לא תיקן אלא למשהה אנוסה לא למשהה מזידה. ואין לומר שהראב"ד מפרש דרשב"ג פליג את"ק וסבר דמדינא אף ביש עליה חמש לידות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה והכי דייק לישנא דנכנס לב"ד ולימד דמשמע שלימד להם דין חדש הפך ת"ק והודו לו ב"ד מאחר שהניחוהו לעשות מעשה ולפ"ז א"ש לישנא דמשנה אחרונה. דא"כ הדינין שיבואו בסמוך והם שנויים בברייתא [כולהו דלא כהלכתא] ומיהו אפשר דסבר הראב"ד דהנהו ברייתות אליבא דמשנה ראשונה.

ומ"מ איני יודע לפי דרכו מה תיקן למה שלא כתב רבינו ההיא דמשנה אחרונה שאין השאר עליה חובה.

ומ"ש וכן הדין בזב: היו עליה ה' לידות ודאות וה' לידות ספק וכו'. ברייתא שם:

הלכה יא

האשה שנתגיירה וכו'. בסוף פרק הזרוע (חולין דף קל"ד) שמונה ספיקות נאמרו בגר ד' לחיוב ואחד מהם קרבן אשתו:

כבר ביארנו בהלכות שגגות. פרק ג':

הלכה יב

האשה שיש עליה לידה או זיבה וכו'. בפסחים פ' האשה (דף צ':):

הלכה יג

האשה שהביאה חטאתה ומתה וכו'. סוף פרק שני דקינים.

ומה שכתב אף על פי שלא הפרישה אותן מחיים וכו'. בפירקא קמא דקידושין (דף י"ג:) ואיפסיקא הלכתא בגמרא כמאן דאמר הכי:

פרק ב

הלכה א

הזב האמור בתורה וכו'. בתוספתא דזבחים פ"ב מה בין זוב לשכבת זרע זוב בא מבשר המת ושכבת זרע מבשר החי זוב דוהה כלובן ביצה המוזרת ושכבת זרע קשורה כלובן ביצה שאינה מוזרת:

הלכה ב

הרואה ראיות הזוב וכו'. רפ"ב דכריתות (דף ח':):

מכאן אמרו בשבעה דרכים בודקים את הזב וכו'. משנה בסוף נזיר (דף ס"ה:) ובפ"ב דזבים ובקדושין (דף ב'):

הלכה ג

הרואה קרי אינו מתטמא בזוב מעת לעת וכו'. פרק ב' דזבים שם.

ומה שכתב וכן למראה ולהרהור וכו' עד כל זמן שהוא מצטער. תוספתא בפרק שני:

הלכה ה

(ד-ה) **מי שמל ואחר כך ראה זוב וכו'**. שם בתוספתא וטעמא דאין לך חולי גדול מהמילה והא קיימא לן דחולי הוא אחד מהדרכים שבודקים את הזב:

עכו"ם שראה קרי ואחר כך נתגייר וכו'. בפרק ב' דזבים ורבינו שמשון האריך שם בטעם הדבר. וכתב הראב"ד א"א מפרש בתוספתא אימתי בזמן שנתגייר כשהוא מהול אבל מל ואחר כך ראה תולין כל זמן שמצטער עכ"ל. ואיני יודע מה מלמדנו שרבינו כתב בסמוך דין זה דמל ואחר כך ראה וממילא משמע דהא דראה קרי ואחר כך נתגייר בשנתגייר כשהוא מהול הוא. ובספרי הדפוס שכתוב שנתגייר וראה קרי הוא טעות סופר וצריך לכתוב בהפך שראה קרי ונתגייר וכן מצאתי בספר מוגה:

קטן אין תולין לו וכשם שתולין לקטן בחליו כך תולין לו בחולי אמו וכו'. בתוספתא דזבים פרק ב':

במה דברים אמורים שבודקין את הזב בדרכים אלו כו'. משנה פרק ב' דזבים שם ראה ראייה ראשונה בודקין אותו בשנייה בודקין אותו בג' אין בודקין אותו. ובפ' בנות כותים (נדה דף ל"ה) אמר רב הונא ראיה ראשונה [של זב] מטמאה באונס ת"ש ראה ראיה ראשונה בודקין אותו מאי לאו לטומאה לא לקרבן ופירש רש"י לא לקרבן דאי קמייתא באונס לא מצטרפא לג' לחייבו קרבן.

ומה שכתב ראיה שלישית אין בודקין אותו בה וכו'. שם וכתנא קמא:

הלכה ו

הרואה ראיה אחת של זוב וכו'. בריש זבים וכב"ה.

ומה שכתב אין בין זב שראה שתי ראיות וכו'. משנה בפ"ק דמגילה (דף ח').

ומ"ש ודברים אלו דברי קבלה וכו':

הלכה ז

אחד הרואה שתי ראיות וכו' לפי שתלה הכתוב את הזבה בימים וכו' והזב לא תלה אותו בימים. רפ"ב דכריתות (דף ח') ופ"ב דב"ק (דף כ"ד):

הלכה ח

ומ"ש ואם הפסיק בין ראיה לראיה יום גמור אינן מצטרפות וכו'. כן משמע בפירקא קמא דזבים:

הלכה ט

ראיית הזב אין לה שיעור וכו'. משנה פרק יוצא דופן (נדה דף מ'):

הלכה יד

(י-יד) **היה הזוב נגרר ויוצא ולא פסק וכו' עד הרי זה זב גמור**. בפ"ב דזבים:

ראה ראיה אחת מקצתה בסוף היום וכו' עד סוף הפרק. בפ"ק דזבים, ועיין במ"מ פ"ה מהל' שבת:

פרק ג

הלכה א

כל הימים שהזב רואה בהם זיבות וכו'. מפורש בתורה בפ' מצורע.

ומ"ש ואם ראה ראיה של זוב אפי' בסוף יום ז' וכו'. בפ"ק דזבים:

הלכה ב

זב שראה קרי באחד משבעת ימי הספירה וכו'. בפ"ק דזבים וכב"ה:

הלכה ג

זב שבדק ביום ראשון מימי הספירה. משנה בפרק תינוקת (נדה דף ס"ח:) פלוגתא דתנאי ואיפסיקא הלכתא בגמ' כר"א דאמר הכי.

ומ"ש אפי' בדק ביום הטומאה עצמה וכו'. שם אמר רב יהודה אמר רב נדה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה והעלו שכוונת רב היא להודיענו שאף על פי שלא בדקה אלא יום שלישי דהיינו יום שפוסקת ויום שביעי סגי דסופן אף על פי שאין תחלתן. וכתב בעל התרומה דאפילו לרב אם בדקה יום שפסקה בו ויום שמיני שאין לה אלא יום שמיני דהכא לא תחלתן איכא ולא סופן איכא וכן כתב ה"ה בשם המפרשים אבל רבינו כתב כאן ובדק [בשביעי] או בשמיני וכו' הרי זה בחזקת טהרה ואפשר דביום השמיני דקאמר היינו היכא שבדק בראשון וכמימרא דרב דאיפליג התם בהדי רבי חנינא והלכתא כרב דאמר תחלתן אף על פי שאין סופן וצריך עיון:

הלכה ד

כל ראיה שהיא סותרת וכו' כמו שביארנו. הוא מ"ש בפ"ב ואם הפסיק הזב בין ראיה לראיה יום גמור אינן מצטרפות.

ומ"ש אפי' ראה בתוך ימי הספירה ג' ראיות זו אחר זו וכו' שראיות אלו לסתירה הן. בספ"ק דכריתות (דף ח').

ומ"ש ראה ג' ראיות בליל שמיני וכו'. גם זה משמע שם.

ומ"ש במה דברים אמורים בזב בעל שתי ראיות עד ואינו מביא קרבן על הזיבה זו האחרונה. הכל שם. ומכל מקום יש לתמוה דאמרינן התם ומי אמר ר' יוחנן לילה מחוסר זמן והאמר חזקיה וכו' כי קאמר ר"י שתים בלילה ואחת ביום אינו מביא לדברי האומר מחוסר זמן דמשמע דר"י סבר דלילה לאו מחוסר זמן. וי"ל דפסק רבינו כחזקיה דאמר לילה מחוסר זמן ועוד דאמרינן התם הני תנאי סברי לילה מחוסר זמן:

הלכה ו

הכל מתטמאים בזיבה אפילו קטן בן יומו. בריש ערכין (דף ג').

ומה שכתב והגרים והעבדים וחרש שוטה וסריס אדם וסריס חמה. ריש פרק ב' דזבים:

הלכה ז

הטומטום והאנדרוגינוס וכו'. גם זה שם.

ומ"ש היה מונה שבעה ימים נקיים ללובן וכו'. שם בתוספתא פ"ג והטעם דאם היה מונה לאודם ורואה לובן אינו סותר ממ"נ דאי הוי אשה שפיר מונה דאין לובן מטמא בה ולא שייך לומר שיסתור ואם איש הוא הרי הוא בכלל השבעה נטהר שאינו אלא קרי בעלמא וכן איפכא. ומ"מ אם ראה ב' או ג' כבר נתבאר שהם ספק והולכים להחמיר וצריכים ז' נקיים מחדש לא מדין סתירה אלא שמא זה שראה עתה הוא המטמא אותו לא הראשון:

פרק ד

הלכה א

כשיתרפא הצרוע וכו'. פ"ב דנגעים.

ומה שכתב ולמחר בח' טובל פעם שניה. ג"ז שם וכת"ק:

ומה שכתב ומפני מה טובל בשמיני וכו'. בפרק ג' דיומא (דף ל':):

הלכה ב

נתאחר ולא גילח בשביעי וכו'. פשוט הוא במשנה פ' ג' מינין (נזיר דף מ"ד:):

כיצד עושין לו וכו' המצורע עומד חוץ לעזרת ישראל. מפני שהוא מחוסר כפורים ותנן בפירקא קמא דכלים שמחוסר כפורים אסור ליכנס לעזרת ישראל.

ומה שכתב כנגד פתח מזרחית באסקופת שער ניקנור ופניו למערב. בתורת כהנים על פסוק והעמיד הכהן המטהר לפני ה' פתח אהל מועד מעמידן בשער ניקנור אחוריהם למזרח ופניהם למערב:

ושם עומדים כל מחוסרי כפרה וכו'. בפ"ק דסוטה (דף ח') אהא דתנן שעל פתח שער ניקנור משקין את הסוטות ומטהרים את היולדות ואת המצורעים בשלמא סוטות וכו' ומצורעים דכתיב לפני ה' אלא יולדות מ"ט [אילימא] משום דאתיין וקיימין אקרבנייהו וכו' א"ה זבין וזבות נמי ומשני אה"נ ותנא חדא מינייהו נקט:

והכהן לוקח אשם של מצורע וכו'. מפורש בתורה.

ומ"ש ואם הניף זה בפני עצמו וזה בפני עצמו יצא. בת"כ דריש לה מדכתיב אותו לאשם:

ומ"ש ואח"כ מביא את האשם של מצורע עד הפתח ומכניס שתי ידיו לעזרה וסומך שתי ידיו עליו ושוחטין אותו מיד ומקבלים שני כהנים את דמו אחד מקבל בכלי וכו'.
בסוף נגעים:
וכתב הראב"ד ואח"כ מביא א"א אין כאן אח"כ וכו'. וז"ל התוספתא פ"ה דנגעים מביא אשמו ולוגו בידו ומעמידו בשער ניקנור והכהן עומד מבפנים ומצורע מבחוץ ומצורע מניח ידו תחת ידו של כבש והכהן מניח ידו על המצורע ומוליך ומביא מעלה ומוריד וסומך שתי ידיו עליו ונכנס ושוחטו בצפון כל הסמיכות שבמקדש תיכף שחיטה חוץ מזו שהיתה בשער ניקנור עכ"ל התוספתא. והראב"ד דייק מדקתני ומוליך ומביא מעלה ומוריד וסומך והדר קתני ונכנס ושחטו משמע דבמקום שמניף שם היה סומך ותו מדקתני כל הסמיכות שבמקדש תיכף שחיטה חוץ מזו שהיתה בשער ניקנור משמע שהסמיכה היתה תיכף לתנופה במקום שהיה מניף ואח"כ היה הכהן נוטל האשם ממקום התנופה ונכנס ושוחטו בצפון. ולרבינו י"ל דהא לא מכרעא אע"פ שסמכה סמיכה לתנופה לאו למימרא שיהיה במקומה דמסתמא כל שאנו יכולים לסמוך סמיכה לשחיטה יש לנו לעשות ומי הכריחנו להדחיק בזו והא דקתני כל הסמיכות שבמקדש תיכף שחיטה חוץ מזו היינו לומר שבשאר הקרבנות בעל הקרבן נכנס בעזרה ובמקום שרוצים לשחוט הקרבן שם סומך ותיכף שוחט שם וכאן א"א לעשות כן מפני שאין המצורע יכול ליכנס בעזרה אלא מכניס ידיו לעזרה לחלל השער וסומך שם והכהן מוליך האשם משם לצפון העזרה ושוחט שם והיינו דקתני ונכנס ושוחטו בצפון כלומר נכנס מפתח העזרה לצפון הרי שסמיכה זו מרוחקת קצת מהשחיטה ומשמע שהתנופה היתה חוץ לעזרה ודבר תימה הוא. אבל מדקדוק לשון רבינו נראה שבפנים היה מניפו הכהן לבדו ואח"כ מביאו לפתח העזרה כדי שיסמוך עליו המצורע אבל ק"ל דקתני בתוספתא שהמצורע היה מניף עם הכהן וצ"ע. והר"י קורקוס ז"ל כתב שדעת רבינו דכיון שבפרק כל הפסולים (זבחים דף ל"ג) הביאו תוספתא זו ופריך מינה למ"ד ביאה במקצת לא שמה ביאה וא"כ ליעייל ידיה ולסמוך וישחטו אותו שם פי' אלא שהיו צריכים להוציא האשם מן העזרה ולחזור ולהכניסו ומשני דקסבר האי תנא שאין אותו מקום כשר לשחיטה והיה צריך להכניסו לפנים ולא הוי תיכף לסמיכה, נראה מכאן דרישא דקתני בתנופת מצורע מניח ידו לאו מתרצתא היא דהא בתנופה לפני ה' בעינן וא"כ הרי כאן ביאה במקצת ע"כ. אלא ודאי נראה מכאן דבתנופה לא חיישינן ואין בה הכנסת יד אלא כהן מניף במקום שמניף השאר ואח"כ מוציאו בפתח לסמוך וגם כיון שהקשו ליעייל ידיה ולסמוך ויהיה תיכף נראה שאין שם הכנסת יד אלא לסמיכה מפני התכיפה אבל תנופה

כהן לבדו מניף כי אין לחוש בה לתכיפה וגם תנופה יכול הכהן להניף בשביל הבעלים כמו שמצינו בכמה מקומות שהקפידו על הסמיכה ולא הקפידו על התנופה אף אם לא תהיה בבעלים והרי השולח חטאתו כהן מניף על ידו לכך לא הצריכו בה להכניס ידו כמו בסמיכה וקרא דתנופה לא קאמר אלא כהן וגם דכיון דכתיב לפני ה' צריך שיניף במקום שמניף שאר תנופות ואע"פ שבתוספתא אמרו שסמיכה זו לא היה תיכף לה שחיטה כבר אמרו בפרק כל הפסולים דלמ"ד ביאה במקצת לא שמה ביאה מעייל ידיה וסומך להיות תיכף השחיטה ככל הסמיכות שהקפידה תורה על התכיפה בהם אך לא לדעת ר"י בר"י שסובר שאין המקום כשר לשחיטת קדשי קדשים וכבר נתבאר בהל' בית הבחירה לדעת רבינו שעד שער מזרחי שהוא שער ניקנור כשר לשחיטת קדשי קדשים והכל נקרא צפון גם נתבאר בהל' ביאת המקדש דביאה במקצת לא שמה ביאה וכיון שכן ה"ז מכניס ידיו וסומך כמ"ש כאן ושוחטין שם דתיכף לסמיכה שחיטה ככל הסמיכות עכ"ל. ומ"ש הראב"ד כמו שהגהתי למעלה הוא מ"ש אין כאן אח"כ.

ומ"ש ואחד בידו הימנית ומערה לידו השמאלית וכו' עד פסל. בתוספתא פ"ק דזבחים והר"י קורקוס ז"ל כתב דאיתא בתוספתא (פרק בתרא) דנגעים זה שקיבל בכלי מקבל בימין וזה שקיבל ביד מקבל בשמאל ואם שינה פסל וזה הפך ממה שכתב רבינו ונדחק בפירושה דמאי דקתני זה שקיבל ביד מקבל בשמאל היינו לומר שמקבל בשמאל מן הימין שקבל בה מהבהמה ואם שינה שקיבל מן הבהמה פסל:

הכהן שקיבל מקצת הדם בכלי וכו' עד ואם לא נתן לא כיפר. הכל בסוף נגעים.

ומ"ש ואם נתן על השמאל לא יצא. שם דלא כר"ש.

ומ"ש ויוצק לתוך כפו של חבירו השמאלית וכן מ"ש וטובל אצבעו הימנית. בסוף נגעים.

ומ"ש על כל הזיה טבילת אצבע בשמן. בת"כ.

ומ"ש ואם הזה ולא כיון כנגד בית קדשי קדשים כשירות. נראה דהיינו מדתני' בתוספתא פ"ק דזבחים הזיות שבמצורע שהזן שלא לשמן שאינם מכוונות הרי אלו כשירות.

ומה שכתב ואח"כ יבא אצל מצורע וכו' ואם לא נתן לא כיפר. בפרק בתרא דנגעים אם נתן כיפר ואם לא נתן לא כיפר דברי ר"ע ר"י בן נורי אומר שיירי מצוה הן בין שנתן בין שלא נתן כיפר ומעלין עליו כאילו לא כיפר ומייתי לה בריש זבחים (דף י':) ומפרש לה.

ומה שכתב ושאר הלוג מתחלק לכהנים. משנה בס"פ כל התדיר (זבחים דף צ"א):

הלכה ג

שיירי הלוג וכו'. בסוף פרק כל התדיר אמר ר"ש אם ראית שמן שהוא מתחלק בעזרה אי אתה צריך לשאול מה הוא אלא מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מצורע ומאחר שהיה מתחלק בעזרה משמע שהיה נאכל לזכרי כהונה שהם מצויים שם.

ומ"ש ואסור לאכול מלוג השמן וכו'. בפרק ב"ש (זבחים דף מ"ה) תניא לוג שמן של מצורע מועלין בו עד שיזרק הדם נזרק הדם לא נהנין ולא מועלין רבי אומר מועלין עד שיתן מתנותיו ושוין שאסור באכילה עד שיתן מתן שבע ומתן בהונות. ומשמע לרבינו דאסור באכילה דקתני היינו מן התורה:

פרק ה

הלכה א

אי זהו תנוך אזן וכו'. בת"כ.

ומ"ש נתן על צידי הבהונות כשר נתן על צידי צידיהן פסול. בפ"ק דמנחות (דף י"א):

בין שנתן השמן על דם האשם עצמו מלמעלה וכו' אפילו נתקנח הדם וכו'. שם:

אין לו בהן יד ימנית וכו' אין לו טהרה עולמית. בסוף נגעים שם וכת"ק:

הלכה ב

אשם מצורע ששחטו שלא לשמו וכו' עד וצריך אשם אחר להכשירו. ברייתא פ"ק דמנחות (דף ה') ובס"פ הוציאו לו (יומא דף ס"א:):

הלכה ג

הקדים חטאתו לאשמו וכו'. פ"ק דמנחות:

הלכה ד

יש לאדם להביא אשמו היום וכו' ואם רצה לשנות הלוג לאשם מצורע אחר משנה וכו'. פ"ב דמנחות (דף ט"ו):

חסר הלוג וכו'. בסוף נגעים וכר"ע:

הלכה ה

יצק מן השמן בכפו וכו' עד ומיתר השמן. ברייתא בס"פ הוציאו לו (יומא דף ס"א) וכת"ק. וכתב הר"י קורקוס ז"ל שרבינו פסק בספ"ד שאם לא נתן מתנות הראש לא כיפר והיאך כתב כאן שאינן מעכבות ואפשר לומר דכשהם בעין ולא נתן לא כיפר אבל כשנשפכו אינן מעכבות:

הלכה ו

הקדים מתן שמן על הבהונות וכו'. פירקא קמא דמנחות (דף ה'):

הלכה ז

נתן שבע המתנות שלא לשמן וכו':

הלכה ח

מצורע שנתנגע אחר שהביא אשמו וכו'. בפ"ב דכריתות (דף ט':) תנן דמצורע שנתנגע נגעים הרבה אינו מביא אלא קרבן אחד והדר תני הביא צפריו ונתנגע לא עלה לו עד שיביא חטאתו דברי ר"ש ר' יהודה אומר עד שיביא אשמו ובגמרא הביא צפריו ונתנגע וכו' והא אמרת אינו מביא אלא קרבן אחד חסורי מחסרא והכי קתני הביא צפריו ונתנגע אינו מביא אלא קרבן אחד ולאקבועי בעניות ועשירות לא מיקבע עד שיביא חטאתו ר' יהודה אומר עד שיביא אשמו. ופירש"י אינו מביא אלא קרבן אחד על נגעים הרבה אלמא חדא צרעת אריכתא היא ואמאי מחייבת ליה לאיתויי צפרים אכל נגע. ולאקבועי בעניות וה"ק ולא עלו הצפרים ליקבע בעניות ובעשירות שאם היה עני בשעת הבאת צפרים והעשיר צריך להביא קרבן עשיר ואם היה עשיר והעני מביא עני בדלות עד שיביא חטאתו דבתר חטאת אזלינן בין בעניות בין בעשירות עכ"ל. ואיכא למידק [מנ"ל לרבינו הא] מאחר דאוקימנא דמתני' לאו לענין מצורע שנתנגע איתניא אלא לענין לאיקבועי בעניות ועשירות. וי"ל דמ"מ כיון דלמאי דמתרץ למתניתן אמר הביא צפריו ונתנגע אינו מביא אלא קרבן אחד משמע דוקא כשנתנגע אחר הצפרים הוא דאינו מביא אלא קרבן אחד הא אם נתנגע אחר הבאת האשם שהוא הקרבן הראשון צריך להביא קרבן על כל אחד ואחד:

הלכה ט

מצורע שהביא קרבן עני והעשיר וכו'. משנה וגמ' שכתבתי בסמוך ופסק כר"י לגבי ר"ש ואע"ג דראב"י פליג עלייהו בברייתא ואמר הכל הולך אחר צפרים לא חש ליה כיון שלא נשנה במשנה:

הלכה י

שני מצורעים שנתערבו קרבנותיהם וכו'. בסוף נגעים ובפ' תינוקת (נדה דף ע') הקשו על זה והאיכא אשם פירוש ששוה בעשיר ובעני ואיך יביא אשם מספק דילמא מייתי חולין לעזרה ותירץ שמואל בשקרב אשמו קודם האחר ואז יש לו תקנה בחטאת העוף ואי לא לא והקשו על זה דאי כר"י הא קבעה ליה אשם פירוש שכיון שהביא אשם בעשירות אינו יכול להביא עוד בדלות ואי לר"ש הא יכול להביא אשם על תנאי וא"כ למה הוצרך

להעמיד בקרב אשמו ומסיק סבר לה כר"ש בחדא דלא קבע אשם וכר"י בחדא דאינו יכול להביא אשם ע"ת, והשתא מאחר שרבינו פסק כר"י דאשם קבע בעשירות היאך כתב כאן תקנה זו שיכתוב נכסיו כיון שבעת הקרבת האשם היה עשיר אי אפשר בתקנה זו וצ"ע:

הלכה יא

עשיר שאמר קרבנו של מצורע זה עלי וכו'. משנה וגמרא בפ"ד דערכין (דף י"ז) וצ"ע שם: